

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremjar folkehelse

Kartlegging og utviklingsarbeid - rammer for
prosjektsøknad - presentasjon til kommunane 10 juni

Søknadsfrist 15 08 15

-

Fått utsett frist med søknad frå
HFK til 01 09 15

Frist til HFK 26 07 15

Bakgrunn for satsinga

- Tildelingsbrev over statsbudsjettet: frå HOD 2015 til Helsedirektoratet. Omtale i ny folkehelsemelding.
- Implementering av folkehelselova – oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar som kunnskapsgrunnlag for kommunale planprosessar.
- **Auke kunnskapsgrunnlaget knytt til faktorar i miljø og lokalsamfunn som kan ha positiv eller negativ innverknad på folkehelsa (fhl § 5.c)**
- Gode stadar og lokalsamfunn kan gje stor folkehelsemessig gevinst – men kva betyr mest.

Utviklingsarbeidet skal

*Legge til rette for medverknad av befolkninga
i kartlegging og identifisering av kvalitativ kunnskap
om nærmiljøkvalitetar som enten fremjar eller hemmar
helse og trivsel.*

Nærmiljø

- Nærmiljø er et begrep som kan forstås som en samlebetegnelse for de **ulike fysiske og sosiale forholdene i et lokalmiljø**; det omfatter blant annet trafikkforhold, samfunnsmessige og kommersielle tjenester, barns lekemuligheter og muligheter for friluftsliv (Store norske leksikon, 2012). Nærmiljøbegrepet er mangeartet og sammensatt. Allerede i NOU 1998:18 «Ny giv i nærmiljø og lokalsamfunn» blir begrepet beskrevet som uklart og at man mangler en omforent definisjon. I litteraturen benytter man nærmiljøbegrepet **om stedsløse begreper, geografiske grenser, identitet og ideal, et sosialt fellesskap eller en sosial interaksjon**, og i nyere internasjonal litteratur benyttes nærmiljøbegrepet også om nærmiljø i «cyberspace»

Nærmiljøkvalitet

«Med **nærmiljøkvaliteter** menes faktorer i nærmiljøet som fremmer eller motvirker folkehelsen».

Nærmiljø omfatter både fysiske og sosiale forhold, samspillet mellom mennesker og mellom mennesker og deres fysiske omgivelser» (Helsedirektoratet 2014).

Rapporten folkehelse og nærmiljøkvaliteter

<https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/evaluering-av-kompetanseprogrammet-folkehelse-og-nermiljokvaliteter-i-fem-fylker>

Ulike faglege perspektiv for å forstå nærmiljø og lokalsamfunn

EBA1

- Arealperspektiv (som parkar og grønstruktur)
- Psykologisk perspektiv (som møteplassar)
- Miljøperspektiv (som forureining og støy)
- Samferdselsperspektiv (som gåing, sykling og kollektiv)
- Sosialantropologisk perspektiv (som integrering og kulturforståing)
- Sosiologisk perspektiv (som gruppetilhøyrse)

Utviklingsarbeidet skal få fram gode døme på korleis nærmiljø – og lokalsamfunnsutviklingsperspektiva, kan takast inn i oversiktsarbeidet i kommunane.

Lysbilde 8

EBA1

Else-Marie Brobakke Aarø; 26.05.2015

Hovudmål og delmål

Hovedmål:

Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Delmål:

- Bedre **kvalitative utfordringsoversikter** på folkehelseområdet som kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og beslutningsprosesser.
- Bedre kunnskap om hva som bidrar til **livskvalitet og trivsel**, og om hvordan folk har det i lokalsamfunnene.
- Utvikling av egnede **metoder** i medvirkningsarbeidet.
- Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringer.
- Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjoner om nærmiljø og lokalsamfunnskvaliteters betydning for folkehelse.
- Dette vil kunne bidra til at lokalbefolkningen medvirker og får styrket sin innflytelse i oversiktsarbeidet, og bidratt til valg av trivsels- og folkehelseskapende tiltak.

Hovudproblemstillingar

- Korleis kartlegge og identifisere nærmiljøkvalitetar gjennom medverknad frå befolkninga?
- Korleis understøtte prosessar som gjer at folk flest får auka innverknad over sin eigen kvardag og sitt eige lokalmiljø?

Avgrense?

Regionale problemstillingar – lokale problemstillingar

Om prosjektet

- 3 år 2015 -17
 - *Fase 1: velge samarbeidspartar. Rekruttere kommunar, forankring, kompetansebygging, støtte/vegledning. Utvikle relevant formidlingsopplegg med døme på nærmiljøkvalitet, metodar for innhenting av kunnskap og tiltak formidlast til deltar kommunar*
 - *Fase 2: samlingar knytt til problemstillingar ein ønskjer å sjå på. Innarbeide kunnskap frå utviklingsarbeidet i kommunen sitt planarbeid.*
 - *Fase 3: Formilde, evaluere. Tiltaksmidler frå 2017??*
- Minst 3 kommunar – søknad og samarbeidsavtale

Tverrsektorielt samarbeid

Mål: synleggjere slik satsing i prosjektet

- I kommunen, Mellom kommune og fylke, mellom statlege nivå

Suksessfaktorar for godt tverrsektorielt samarbeid

- *God kunnskap om kvarandre (andre profesjonar)*
- *Respektere andre profesjonar og roller*
- *Sette felles mål for samhandling/samarbeidet*
- *Avklare roller, forventningar og praktiske oppgåver*
- *Å ha eit klart mandat frå leiinga*
- *Samarbeidet må ha verdi for alle deltakarar*

Utvikling og kartleggingsarbeid i minst 3 kommunar

Utgangspunkt:

Kommunane kjenner best eigne utfordringar og mogelegheiter. Prosjektet skal støtte opp under prosessar som gjer at folk flest får auka medverknad over eigen kvar dag og sitt eige lokalmiljø.

- Arbeidet skal knytast opp mot det ordinære utviklings- og planprosessar i kommunen.
- Medverknad i innhenting av kunnskap (empowermentperspektivet) – deltaking i planprosessar.
- Jobbe etter skisserte mål og delmål. Få fram gode døme.
- Tverrsektorielt samarbeid og forankring administrativt og/eller politisk.
- Eigne ressursar inn i arbeidet.
- Geografisk spreining av kommunar.

Fylkeskommunen sin rolle

- Søkjar og ansvarleg
- Prosjektutviklar
- Implementere i ordinær plan (reg plan for folkehelse) og utviklingsprosessar i eigen organisasjon (t. d gjennom sektorovergripjande samarbeid).
- Budsjett og rapportering – eigen finansiering
- Velgje ut kommunar – samarbeidsavtale
- Forankring i eigen organisasjon administrativt og/eller politisk
- Pådrivar for og samordne prosjektet regionalt: herunder kompetanseoppbygging i kommunane – støtte og vegleing
- Kunnskapsformidling – få fram gode døme – overføre erfaring og kunnskap til andre kommunar
- Etablere samhandling med undervisningsmiljø om følgje med rolla og evaluering

Forankra i regional plan for folkehelse

Delmål 1.2

Folkehelsearbeidet skal vere kunnskapsbasert

Strategi 1 C:

Bruke tilgjengeleg kunnskap og utvikle ny kunnskap om utviklingstrekk, helsetilstand og effektive tiltak.

Delmål 2.1

Gode, trygge og aktive nærmiljø for befolkninga

Strategi 2 B:

Bruke eksisterande kunnskap og auke kunnskapsgrunnlaget om faktorar og utviklingstrekk i nærmiljøet som kan verke inn på helsa.

Krav om samarbeid med høgskule/universitet

- Følge med rolla –kompetansebygging og inn i utdanningar
- Evaluering – ekstern – samarbeid med andre fylkeskommunar
- Forsking/masteroppgåver
- Formidling

Økonomi – maks 2 mill pr fylke

- Maks kr 400 000 i tilskot til fylkeskommunen for inntil 3 kommunar for vidare utbetaling til kommunane dvs. kr 1.2 mill. Bør gjerne vere med fleire kommunar. Tenke smart knytt til samarbeid og bruk av midlar (prosjektressurs, kartlegging osv.)
- Øvrige midlar skal dekke samlingar, kompetanseheving i regi av høgskule/univ +
- Evaluering +
- Formidling – erfaringsdeling - rapportar osv.
- Bør legge inn eigenfinansiering både frå fylke og kommune
 - Kan vere personressursar/kompetanse og kan vere kroner
 - Har t.d kommunen eigen kompetanse som kan nyttast inn i prosjektet?

Krav til søknad

- **Samarbeid:**

- Utdanningsmiljø – HFK arbeider med dette

- Kommunar – må ha samarbeidsavtale med HFK

men ikkje før fylket har fått midlar. Sikre administrativ forankring – syne i søknadsprosessen korleis prosjektet skal vere forankra i kommunen.

- Gjerne vise og samhandling mellom etatar og sektorar i eigen kommune

Formidling

Skal spreie og formidle gode døme

- Døme på medverknad for folk
- Ulike metoder
- Viktig aktivitet i arbeidet med å utvikle gode lokalsamfunn
- Også til andre kommuner i fylket og til andre fylker

Insitament for gode samfunnsutviklingsprosessar

Utvikle ei koordinert formidlingsplan

Kompetansebygging med døme – høgskulen/universitet sin formidlingsrolle

Vurderingskriteriar?

Fylkeskommunen er i gong med utvikling av vurderingskriteriar for søknadsbehandling.